

Meerkeuzevragen

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

Open vragen

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Migratie en de multiculturele samenleving

kaart 1

Vijf belangrijke herkomstlanden van immigranten in Nederland

- 1p 1 Op kaart 1 zijn vijf landen aangegeven met de letters P, Q, R, S en T. Dit zijn vijf belangrijke herkomstlanden van immigranten in Nederland. Uit één van deze landen kwam de grootste groep immigranten al in de jaren vijftig van de vorige eeuw in Nederland. Welk land is dat?
- A P
 - B Q
 - C R
 - D S
 - E T

- 2p **2** Uit drie van deze herkomstlanden (zie kaart 1) hadden de immigranten bij aankomst de Nederlandse nationaliteit. Ze zijn ook allochtoon.
De immigranten uit de twee andere herkomstlanden waren bij aankomst in Nederland zowel allochtoon als niet-Nederlander.
→ Noteer de letters waarmee deze laatste twee herkomstlanden op de kaart worden aangegeven op het antwoordblad.
- 1p **3** Hieronder staan vier uitspraken over het wonen van allochtonen in de steden van Nederland.
Welke uitspraak is juist?
- A** Allochtonen wonen in de grote steden gelijkmatig verspreid over de verschillende wijken.
 - B** Allochtonen wonen meestal in woningen aan de rand van de stad.
 - C** De wijken rondom het centrum zijn een belangrijk vestigingsgebied voor allochtonen.
 - D** Minder allochtonen wonen naar verhouding in achterstandswijken dan in nieuwbouwwijken.

foto's 1 en 2

Migranten in Nederland

foto 1

foto 2

Nadia en Ilona maken een posterpresentatie over migranten in Nederland. Nadia heeft de foto's uitgezocht en Ilona heeft vier teksten gevonden. Hierboven zie je twee foto's die Nadia gekozen heeft. Hieronder staan in willekeurige volgorde vier teksten die Ilona heeft gevonden.

tekst 1

In de jaren zeventig gingen veel arbeidsmigranten regelmatig terug naar huis.

tekst 2

Arbeidsmigranten van de eerste generatie waren voor woonruimte vaak aangewezen op pensions.

tekst 3

Eind jaren zeventig kwam de gezinshereniging al op gang.

tekst 4

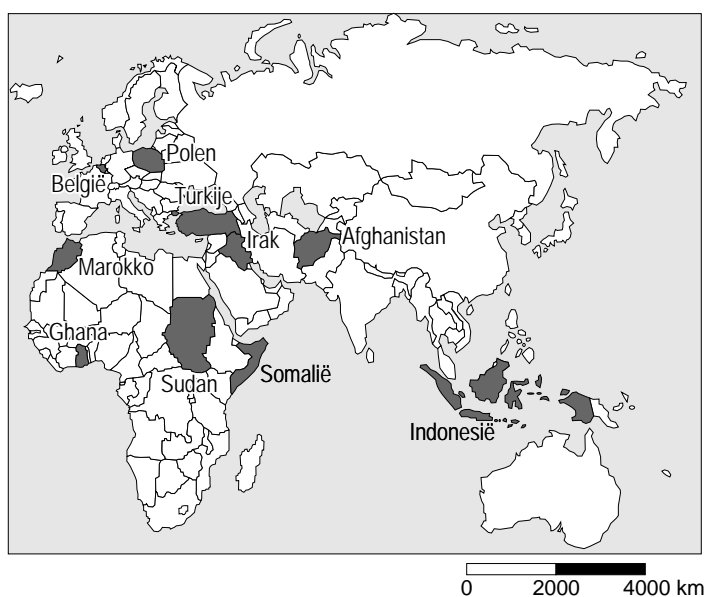
Vanaf de jaren negentig kwam de gezinsvorming op gang.

- 1p **4** Welke tekst past het best bij foto 1?
A tekst 1
B tekst 2
C tekst 3
D tekst 4
- 1p **5** Welke tekst past het best bij foto 2?
A tekst 1
B tekst 2
C tekst 3
D tekst 4
- 2p **6** Arbeidsmigranten van de eerste generatie waren voor woonruimte vaak aangewezen op pensions. De meeste arbeidsmigranten uit deze generatie kozen juist met opzet voor deze manier van wonen.
→ Geef twee redenen voor deze keuze.

tabel 1
Immigratie van niet-Nederlanders naar immigratiemotief, 2003
(absolute aantallen)

	Arbeid	Asiel	Gezinshereniging	Meemigrerend gezinslid	Gezinsvorming	Studie
Geboorteland						
Afghanistan	1	892	584	3	322	3
P	758	-	273	61	65	99
Q	5	215	88	1	35	11
R	850	229	1120	56	3881	147
Indonesië	53	13	112	16	563	449
Marokko	148	55	1196	20	2929	147
Irak	5	798	249	3	178	1
S	4	274	44	-	63	4
Ghana (Afrika)	98	21	69	-	282	75
Polen	775	5	260	64	662	233

kaart 2
Deel van de wereld

- 1p **7** In tabel 1 worden motieven voor migratie naar Nederland aangegeven voor een aantal immigrantengroepen. Op vier plaatsen ontbreken de namen van landen. In alfabetische volgorde zijn dit België, Somalië, Sudan en Turkije. Welke letter geeft de immigratie uit België weer?
- A** letter P
 - B** letter Q
 - C** letter R
 - D** letter S

tekst 5

Welvarende allochtonen 'vluchten' uit Amsterdam

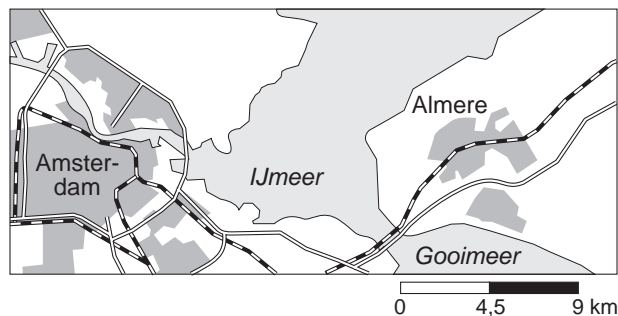
Welvarende allochtonen verhuizen massaal uit Amsterdam naar buurgemeenten als Almere. De 'zwarte vlucht' uit de grote stad heeft dezelfde oorzaken als de massale verhuizing van autochtone gezinnen richting randgemeenten van de afgelopen decennia, de zogenaamde 'witte vlucht'.

Dit blijkt uit onderzoek naar het verhuisgedrag van allochtonen dat het ministerie van VROM in maart 2005 publiceerde. In 1994 was één op de zeven inwoners die Amsterdam de rug toekeerde, allochtoon. In 2003 gold dat voor een kwart van de verhuizende Amsterdammers.

Voor Almere is populair, schrijven de onderzoekers van de Vrije Universiteit.

kaart 3

Almere

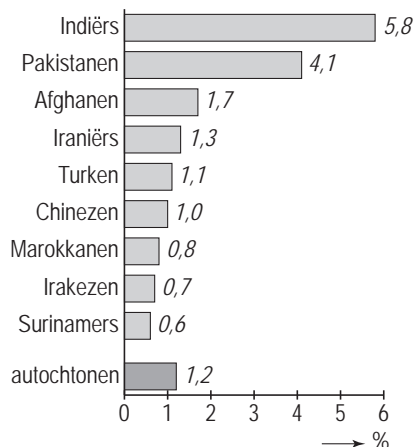

- 2p **8** In tekst 5 wordt de migratie van welvarende allochtonen uit Amsterdam besproken. Ze noemen het in de tekst de 'zwarte vlucht'.
→ Geef twee redenen waarom vooral Almere zo populair is als vestigingsplaats voor de deelnemers aan de 'zwarte vlucht' uit Amsterdam.
- 1p **9** In het algemeen is suburbanisatie van welvarende stedelingen ongunstig voor de stad. Toch heeft het voor de stad Amsterdam ook positieve gevolgen als welvarende stedelingen de stad verlaten.
→ Noem een positief gevolg voor de stad Amsterdam op het gebied van de woningbouw.

diagram 1

Deelname van niet-westerse allochtonen in de Nederlandse detailhandel (winkels)

percentage werkzame bevolking
met eigen winkel

de gemiddelde winst over 2001 in euro's

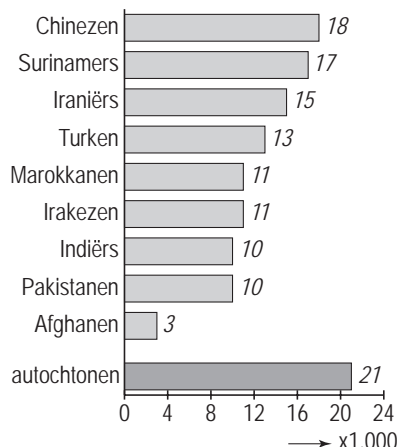
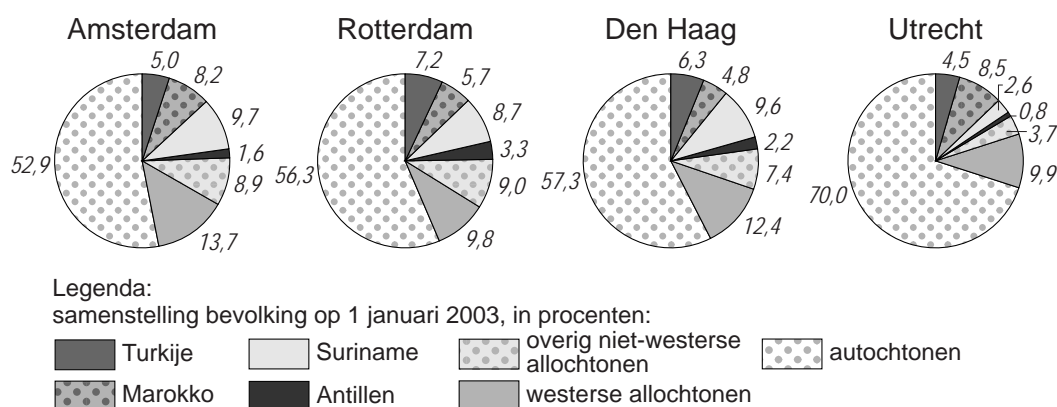

Diagram 1 gaat over de deelname van niet-westerse allochtonen en autochtonen in de Nederlandse detailhandel (winkels).

- 1p **10** Volgens diagram 1 zijn de winkels van niet-westerse allochtonen minder winstgevend dan die van hun autochtone collega's.
→ Waarom zijn deze winkels minder winstgevend?
- 1p **11** Geef een reden waarom er steeds meer niet-westerse allochtone winkeleigenaren in Nederland komen.
- 1p **12** De Nederlandse regering is er een groot voorstander van dat niet-westerse allochtonen winkelbedrijven openen. "Dit is gunstig voor de integratie", zegt de regering.
→ Leg uit waarom dit een gunstig effect op de integratie heeft.
- 1p **13** Naar aanleiding van diagram 1 staan hieronder vier uitspraken.
- Als het om eigen winkelbezit gaat, zijn Pakistaniërs in verhouding minder ondernemend dan Nederlanders.
 - Er zijn naar verhouding maar weinig Surinamers die een eigen winkel beginnen maar hun gemiddelde winst is hoger dan bij Turkse ondernemers.
 - Een goede titel boven de tekst zou zijn: 'Indiërs, Pakistaniërs en Afghanen meest ondernemend, minst winstgevend'.
 - Chineze winkels zijn voornamelijk te vinden in de vier grote steden.
- Welke twee uitspraken zijn juist?

diagram 2
Allochtonen en autochtonen in de vier grote steden, in procenten

- 1p **14** Diagram 2 geeft de samenstelling van de bevolking in de vier grote Nederlandse steden weer op 1 januari 2003.
 In Den Haag zitten bijna alle ambassades.
 Amsterdam is echter de hoofdstad van Nederland.
 Toch heeft Amsterdam het grootste aandeel westerse allochtonen.
 → Geef hiervoor een reden.
- 1p **15** Volgens diagram 2 is het aantal allochtonen in Amsterdam in 2003 al bijna 50 procent. Het ligt dan ook voor de hand dat er in de komende jaren uiteindelijk meer westerse en niet-westerse allochtonen in Amsterdam zullen wonen dan autochtonen.
 Wat is de belangrijkste reden hiervoor?
- A** Het geboortecijfer onder autochtonen is hoger dan onder allochtonen.
B Het geboortecijfer onder allochtonen is hoger dan onder autochtonen.
C Het emigratiecijfer onder allochtonen is hoger dan onder autochtonen.
D Het immigratiecijfer onder autochtonen is hoger dan onder allochtonen.

tabel 2

Westerse en niet-westerse allochtonen in de vier grote steden, in absolute aantallen op 1 januari 2003

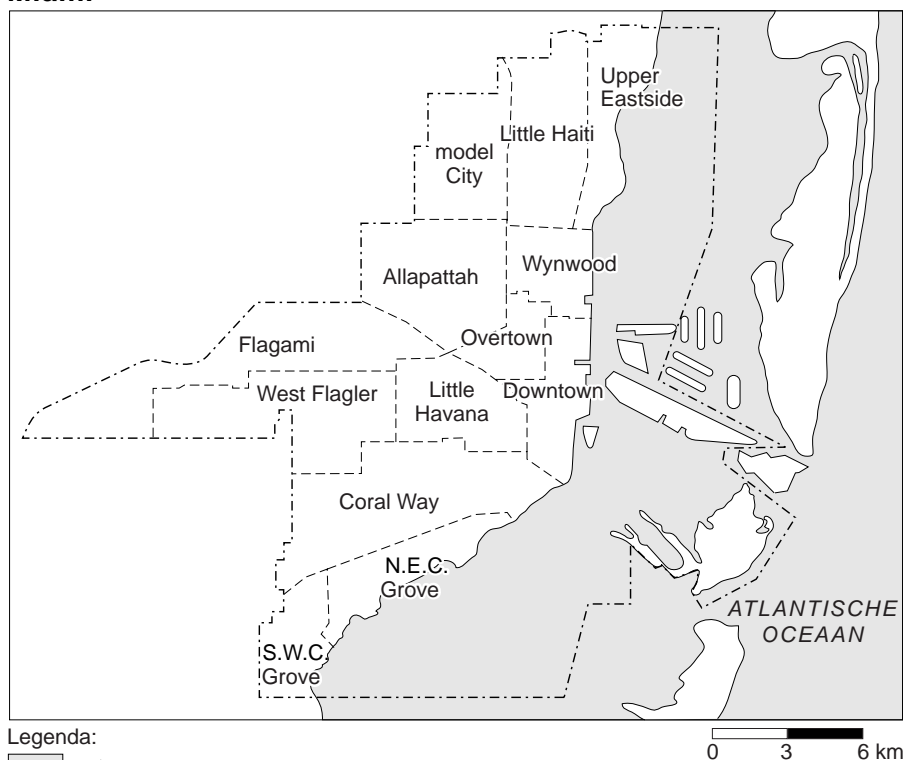
steden	uit niet-westerse landen	waaronder, uit				uit westerse landen
		Turkije	Marokko	Suriname	Ned. Antillen en Aruba	
P	246.512	36.614	60.835	71.537	11.714	100.985
Q	140.790	29.301	22.280	44.285	10.380	57.541
R	53.255	11.775	22.540	6.671	2.152	26.241
S	203.048	43.327	34.158	52.148	20.039	59.108

- 1p **16** In de tabel zijn westerse en niet-westerse allochtonen in absolute aantallen weergegeven voor de vier grote steden per 1 januari 2003.

De namen van de vier grote steden zijn in tabel 2 vervangen door de letters P, Q, R en S.

Welke letter staat voor de stad Utrecht?

- A P
- B Q
- C R
- D S

kaart 4
Miami

tabel 3

Enige gegevens bevolkingsonderzoek Miami, 2000

gebied	bevolking	huis- houdens	gezinnen	gezins- inkomen	% Latijns- Amerikanen	% Afro- Amerikanen	% Blanken	% Overig
Allapattah	40.406	12.508	8.224	\$19.141,53	72,23	18,35	6,89	2,55
Coral Way	55.951	21.363	14.105	\$37.168,89	81,10	0,41	17,28	1,21
Downtown	13.932	6.379	2.633	\$38.702,66	64,27	9,17	23,08	3,49
Little Havana	49.206	19.341	11.266	\$15.213,16	90,08	3,79	5,14	0,96
Flagami	38.691	13.896	101.141	\$26.641,30	90,08	1,85	7,68	0,36
Little Haiti	29.128	9.368	6.181	\$18.887,49	14,74	64,92	4,78	15,56
Model City	23.009	7.772	5.428	\$18.809,87	3,04	94,69	0,59	1,68
N.E.C. Grove	9.812	5.113	2.221	\$63.617,82	35,24	2,25	60,96	1,55
Overtown	10.029	3.646	2.128	\$13.211,99	19,90	74,77	3,27	2,05
S.W.C. Grove	9.141	3.477	2.082	\$67.063,36	14,80	48,27	35,27	1,66
Upper East side	15.056	6.263	3.167	\$35.196,16	28,60	40,10	25,09	6,21
West Flagler	41.012	14.810	10.490	\$26.176,70	90,73	1,15	7,61	0,49
Wynwood	14.819	6.221	2.987	\$11.293,93	58,51	17,51	21,55	2,42

- 1p **17** Aan de Atlantische kust van Florida (de Verenigde Staten) ligt Miami. De stad Miami met ruim 360.000 inwoners is multicultureel. Bijna 55% van de bevolking is buiten de Verenigde Staten geboren. Velen daarvan komen uit het Caribisch gebied. Zo komt 23% van de bevolking van Miami (oorspronkelijk) uit Haïti. Op kaart 4 vind je in het noorden de wijk 'Little Haiti', genoemd naar het eiland Haïti. Je begrijpt dat deze wijk haar naam niet voor niets gekregen heeft.
- Met welk aardrijkskundig begrip wordt dit verschijnsel van concentratie aangeduid dat een bevolkingsgroep in een bepaald deel van een stad woont?
- 2p **18** In tabel 3 staan enkele kenmerken van de wijken op kaart 4. Opvallend is bijvoorbeeld dat in de wijk Downtown, het stadscentrum, het aantal huishoudens 6.379 bedraagt en het aantal gezinnen 2.633. Verreweg het grootste gedeelte van de huishoudens bestaat dus niet uit gezinnen.
- Noem twee redenen waarom in het stadscentrum naar verhouding minder gezinnen wonen.
- 1p **19** Na Latijns-Amerikanen zijn Afro-Amerikanen en blanken de grootste bevolkingsgroepen in Miami.
- Noteer eerst de verhoudingsgewijs meest blanke wijk en daarna de verhoudingsgewijs meest zwarte wijk in Miami.

tekst 6

Vluchteling Ivan aan het woord

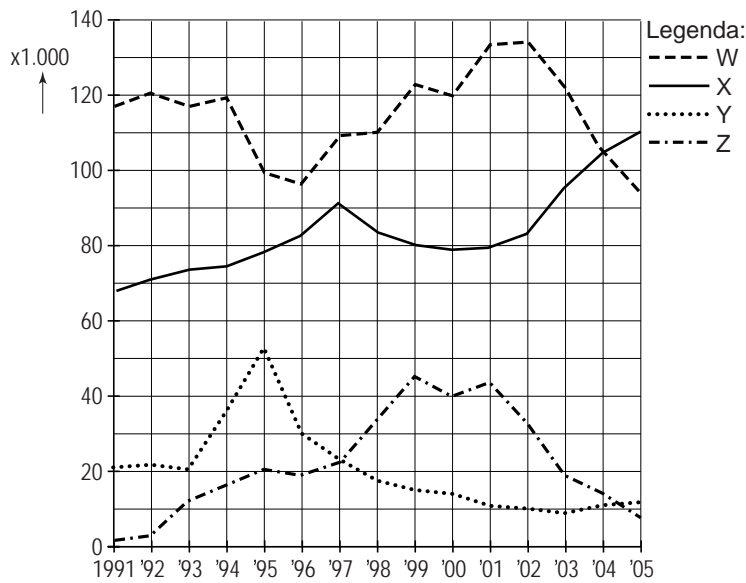
Ik was 17 toen ik in 1995 uit Joegoslavië vluchtte.

Mijn vader en mijn oudere broer werden in 1995 gevangen genomen en daarom besloten wij te vluchten. Mijn zusje en mijn moeder vluchtten naar Zagreb. Maar voor mij was het daar niet veilig. Ik vluchtte alleen naar Nederland en meldde mij bij de marechaussee op Schiphol.

- 1p **20** In tekst 6 vertelt Ivan waarom hij naar Nederland is gekomen. Wat was Ivan in 1995?
- A Ivan was een illegale vluchteling.
 - B Ivan was een AMA.
 - C Ivan was een remigrant.
 - D Ivan was een gastarbeider.
- 1p **21** Welke instelling neemt een besluit over het asielverzoek van Ivan?
- 1p **22** Regelmatig leidde het plan om ergens een asielzoekerscentrum te bouwen tot grote onrust en protesten van de plaatselijke bevolking. De meeste asielzoekerscentra liggen buiten de Randstad.
- Waarom liggen de meeste asielzoekerscentra buiten de Randstad?
- 2p **23** Tegenwoordig gaan veel asielzoekerscentra (AZC's) weer sluiten. Eerst stond de plaatselijke bevolking nogal huiverig tegenover de vestiging van een AZC. Later hoorde je ook protesten tegen de sluiting van zo'n AZC.
- Geef twee redenen voor de protesten van de plaatselijke bevolking als een asielzoekerscentrum weer dicht gaat.

grafiek 1

Migratie en asielverzoeken in Nederland, 1991 - 2005

Grafiek 1 gaat over migratie en asielverzoeken in Nederland over de periode 1991 tot 2005.

In willekeurige volgorde stellen de lijnen W, X, Y en Z voor:

emigratie, immigratie, aantal ingewilligde asielverzoeken en aantal nieuwe asielverzoeken.

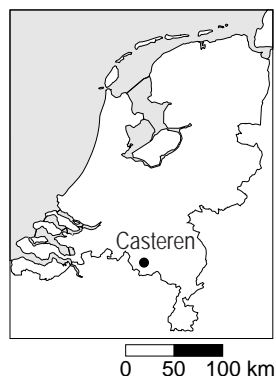
- 1p **24** Wat stelt lijn W voor?
- A aantal asielverzoeken
 - B aantal ingewilligde asielverzoeken
 - C emigratie
 - D immigratie
- 1p **25** Wat stelt lijn Z voor?
- A aantal asielverzoeken
 - B aantal ingewilligde asielverzoeken
 - C emigratie
 - D immigratie

Leefbaarheid en zorg in stedelijke en landelijke gebieden

foto 3
Starterswoningen in Casteren

kaart 5
Casteren

tekst 7
Casteren

Midden in het kleine Brabantse dorp Casteren (duizend inwoners) worden 34 starterswoningen gebouwd in opdracht van de jongeren uit het dorp. De normale woningen in het dorp zijn voor de jongeren onbetaalbaar. Deze collectieve opdracht maakt de bouw van goedkopere koopwoningen voor jongeren mogelijk. “We stelden vast dat veel jongeren uit de dorpen vertrokken, omdat er geen woningen voor hen waren”, aldus wethouder Pijnenburg. “Daardoor kwam de sociale structuur onder druk te staan: ... 1 ... en sportverenigingen merkten dat. De nieuwbouwprojecten in eigen beheer vergroten de ... 2 ... in de kleine kernen. Ze verminderen de ... 3 ...”

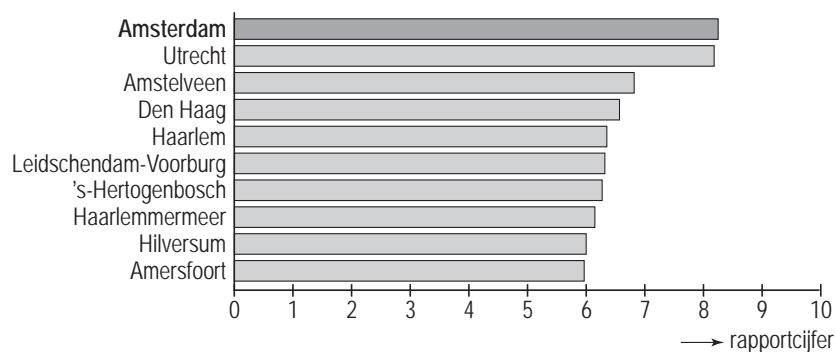
- 1p **26** Op de stippelijntjes bij 1, 2 en 3 van tekst 7 moeten verschillende woorden worden ingevuld.
In welk antwoord zijn de juiste woorden ingevuld, als je begint bij 1, vervolgens 2 en tenslotte 3?

	1	2	3
A	verzorgingstehuizen	leefbaarheid	verpaupering
B	verzorgingstehuizen	stadsvernieuwing	verpaupering
C	basisscholen	leefbaarheid	vergrijzing
D	basisscholen	vergrijzing	leefbaarheid

- 1p **27** Als de jongeren in Casteren blijven wonen, dan is dat ook goed voor het dorp.
→ Geef een voordeel voor het dorp als de jongeren in Casteren blijven wonen.
- 3p **28** Men verwacht dat de gemiddelde leeftijd in Nederland de komende 25 jaar zal stijgen. Dit is onder andere afhankelijk van de huidige leeftijdsopbouw. Maar ook andere demografische factoren spelen een belangrijke rol bij deze ontwikkeling.
→ Noem vier andere demografische begrippen die invloed hebben op de gemiddelde leeftijd.

diagram 3

Top-tien van de woonaantrekkelijkheid van de 50 grootste Nederlandse gemeenten, 2004

tekst 8

Amsterdam prettigste woonstad

In 2004 is een onderzoek uitgevoerd naar de aantrekkelijkheid van het wonen in de vijftig grootste gemeenten van Nederland.

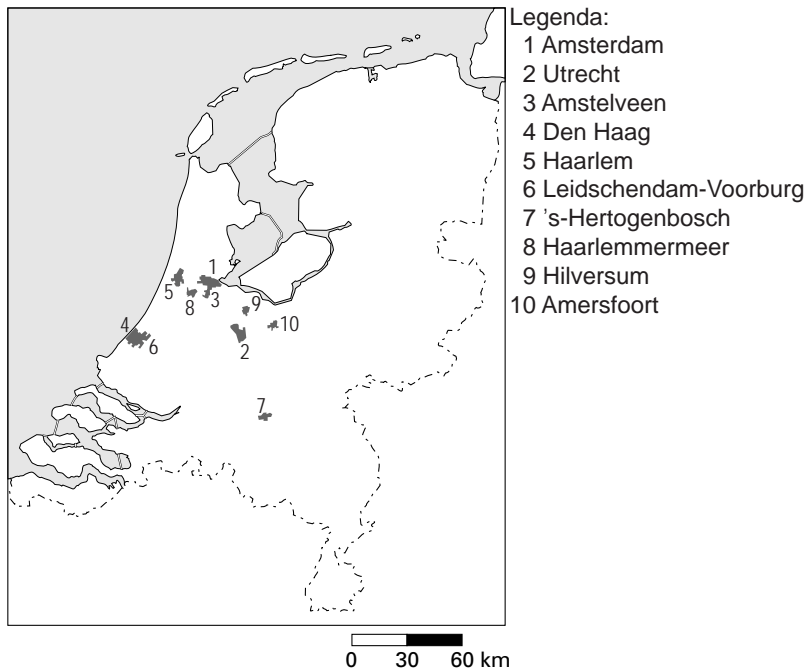
De onderzoekers van dit bureau hebben daarbij onder andere gekeken naar aspecten zoals:

- geografische ligging
- bereikbaarheid
- veiligheid
- kwaliteit woningvoorraad
- winkelaanbod
- onderwijsvoorzieningen
- kinderopvang
- bevolkingssamenstelling

1p 29 Aan welk aspect kan een gemeentebestuur eigenlijk weinig veranderen?

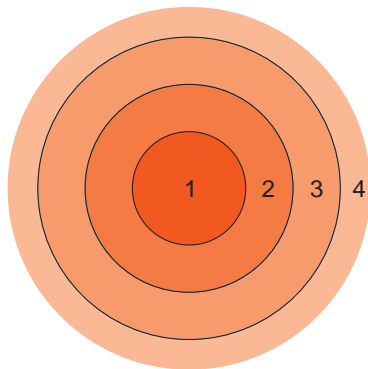
- A kwaliteit woningvoorraad
- B geografische ligging
- C onderwijsvoorzieningen
- D veiligheid
- E winkelaanbod

kaart 6
Nederland

- 1p **30** Naar aanleiding van diagram 3 ontstaat er in de klas een discussie over de ligging en de scores van de meest aantrekkelijke steden in Nederland.
- Eva zegt: "De vier grootste steden van Nederland staan allemaal in de top-tien."
Geert zegt: "De hogere scores van de gemeenten in de Randstad worden onder andere veroorzaakt door de goede bereikbaarheid in de spits per auto."
Laetitia zegt: "De aanwezigheid van een groot aantal culturele voorzieningen is een belangrijke oorzaak voor de hoge scores van Amsterdam en Utrecht."
Hatim zegt: "De nabijheid van de zee is een belangrijke oorzaak voor de hoge score van Utrecht."
- Welke leerling heeft gelijk?
- A Eva
 - B Geert
 - C Laetitia
 - D Hatim

figuur 1
Model van een grote stad

Legenda:
1 = stadscentrum
2 = oude stadswijk
3 = nieuwere stadswijk
4 = nieuwbouwwijk aan de rand van de stad

tekst 9

Sloop huizen voor meer leefbaarheid in wijken

In 56 wijken van de vier grote steden en 26 middelgrote gemeenten gaan in totaal 95.000 huizen tegen de vlakte. Daarvoor in de plaats moeten ongeveer 115.000 duurdere huur- en koopwoningen worden gebouwd. Dat blijkt uit een inventarisatie die de minister van VROM heeft uitgevoerd. De minister heeft hierover een brief naar de Tweede Kamer gestuurd.

In de betreffende wijken wonen ruim een miljoen mensen in bijna 540.000 voornamelijk kleine en goedkope huurwoningen. Door de eenzijdige bevolkingsopbouw, met een hoog percentage kansarmen, staat de leefbaarheid in de wijken onder druk, aldus de minister.

- 1p 31 Op welk deel van de stad (zie figuur 1) zal tekst 9 van toepassing zijn?
- A wijk 1
 - B wijk 2
 - C wijk 3
 - D wijk 4

Hieronder staat een aantal mogelijke kenmerken.

- A Daar is vooral restauratie.
- B Daar is vooral sanering.
- C Er wonen vooral mensen met hoge inkomens.
- D Er wonen veel allochtonen.
- E Het is een groene woonomgeving.
- F Er is een grote woningdichtheid.
- G Er staat veel hoogbouw.
- H Er zijn veel winkels.
- I Er zijn brede straten met voldoende parkeerruimte.

- 2p **32** Welke drie van de bovenstaande kenmerken zijn het meest van toepassing op de wijk beschreven in tekst 9?
→ Noteer de letters van deze kenmerken op het antwoordblad.

tekst 10

Waar is het goed wonen?

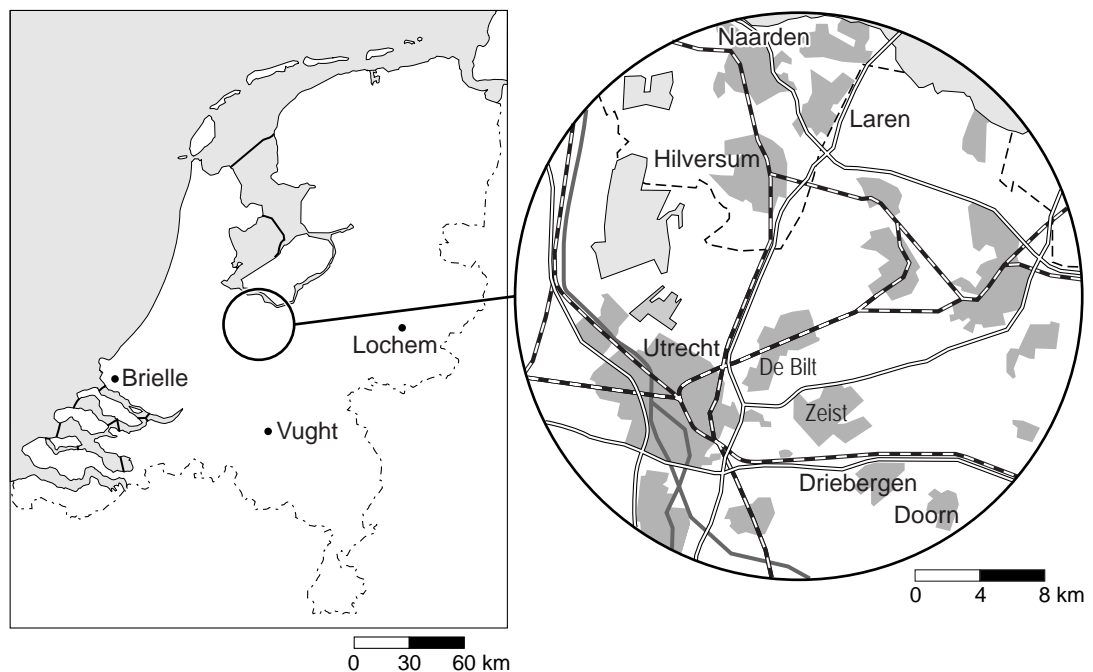
Alle gemeenten van Nederland zijn beoordeeld op 22 punten en zijn verdeeld naar acht categorieën te weten:

- 1 wonen
- 2 voorzieningen
- 3 veiligheid
- 4 zorg
- 5 bereikbaarheid
- 6 economie
- 7 vrije tijd
- 8 aantal inwoners

Wat de ideale woonplaats is, hangt af van persoonlijke voorkeuren. De een wil de rust en veiligheid van een landelijk dorp, en doet zonder morren in een nabijgelegen stad de boodschappen. De ander voelt zich het beste thuis in de stadse drukte, met scholen, horeca en winkels om de hoek. Aan de hand van plussen en minnen is een aantal gemeenten door een panel beoordeeld (zie tabel 4).

kaart 7

Nederland

tabel 4
Voorzieningen

	groene omgeving	historisch woningaanbod	grote huizen	woonlasten (euro)	woningwaarde (x 1000€)	onderwijs	winkels	verkeersveiligheid	(weinig) misdrijven	ziekenhuis	huis- en tandartsen	verpleeg- en verzorgingstehuizen	trein	auto	economie	sportaccommodaties	parken en plantsoenen	uitgaan en eten	aantal inwoners
	wonen					voor- zieningen		veilig- heid		zorg			bereik- baarheid		vrije tijd				
Vught	+	0	+	879	191	++	-	++	-	-	++	++	0	+	+	+	++	0	25.273
Laren	++	++	++	885	362	+	++	--	-	-	++	++	-	++	+	+	0	0	11.674
Zeist	++	++	0	677	192	++	+	0	--	+	++	++	+	++	++	+	++	0	59.799
De Bilt	++	+	++	854	219	0	-	+	--	-	++	++	++	++	+	++	++	--	42.308
Driebergen	++	++	+	803	197	-	+	+	--	-	++	++	++	0	++	0	++	-	18.575
Doorn	++	++	+	828	209	0	+	++	-	p	++	++	-	+	+	+	++	0	10.194
Brielle	-	0	-	715	141	++	++	++	0	-	++	++	-	++	0	++	+	++	15.999
Lochem	+	++	+	733	155	+	++	0	0	p	+	++	0	0	++	++	-	+	19.370
Hilversum	++	++	+	790	166	++	++	--	--	+	++	++	++	+	++	--	-	++	83.306
Naarden	++	++	++	747	244	0	0	--	0	-	++	++	-	+	++	--	++	0	19.947

Verklaring van de tekens:

++ zeer goed

+ goed

0 redelijk

- matig

-- zeer matig

p polikliniek bij ziekenhuis

- 1p **33** Naar aanleiding van tabel 4 ontstaat er een discussie in de klas.
 Jan zegt: "Het is nogal logisch dat de grotere steden bij de categorie voorzieningen beter scoren, want veel voorzieningen, bijvoorbeeld hoger onderwijs, vereisen een hogere drempelwaarde."
 Samira zegt: "Kleinere, landelijke gemeenten scoren hoger in de categorie zorg, want de drempelwaarde voor deze voorzieningen is veel lager."
 Kadriye zegt: "Er is een groot verschil tussen de verschillende plaatsen wat betreft verpleeg- en verzorgingstehuizen."
 Eén van deze leerlingen trekt de verkeerde conclusie. Welke leerling is dat?
A Jan
B Samira
C Kadriye

- 1p **34** Carlos is 16 jaar en zit in klas 4 VMBO. Carlos en zijn ouders wonen nu in Groningen. Zijn vader krijgt een nieuwe baan aangeboden in Utrecht. Samen gaan ze op zoek naar een huis in de omgeving van Utrecht. Na bestudering van de tabel besluiten ze samen op zoek te gaan naar een huis in de onderstaande plaatsen:
- Driebergen
 - Hilversum
 - Laren
 - Naarden
- De voorkeur van Carlos gaat uit naar Hilversum.
Welke twee categorieën uit de tabel zullen voor Carlos de doorslag hebben gegeven?
- A** Het heeft een groene omgeving en de verkeersveiligheid is goed.
 - B** Het uitgaan en het onderwijs zijn zeer goed.
 - C** Er is een ziekenhuis en de winkels zijn zeer goed.
 - D** Er zijn grote huizen en de bereikbaarheid met de trein is goed.
- 1p **35** De voorkeur van de vader van Carlos gaat uit naar Laren.
Wat zullen, afgaande op de tabel, daarvoor de belangrijkste redenen zijn?
- A** In Laren heb je een ziekenhuis en er zijn veel restaurants.
 - B** Laren is goed bereikbaar met de auto en kent een goede verkeersveiligheid.
 - C** Laren heeft grote huizen en een groene omgeving.
 - D** Laren heeft veel parken en plantsoenen en is goed bereikbaar met de trein.

tekst 11

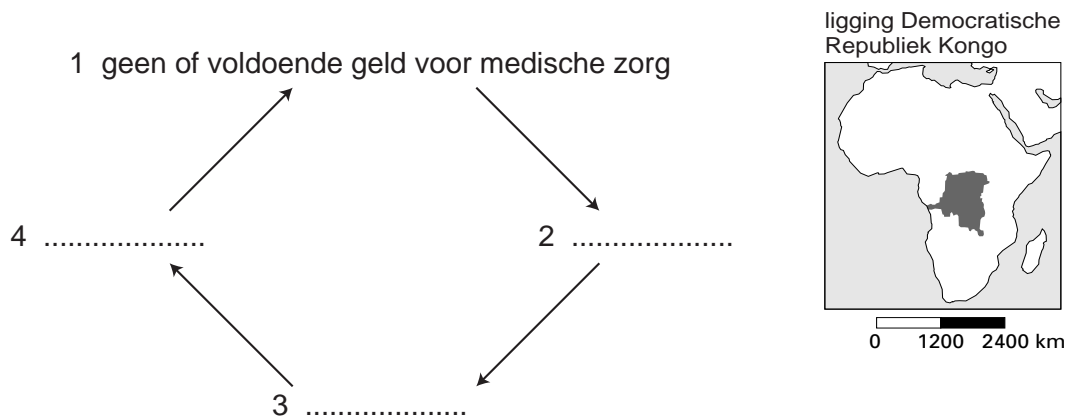
De Democratische Republiek Kongo

De Democratische Republiek Kongo is 69 keer zo groot als Nederland en telt 54,6 miljoen inwoners. Omdat het land rijk is aan delfstoffen, zoals diamant en koper, denkt men dat het wel mee valt met de armoede. Het tegendeel is waar: 80% van de bevolking leeft onder de armoedegrens. En armoede is een hoofdoorzaak van volksziekten en gebrekkige gezondheidszorg.

- Voor maar € 15,00 worden 50 kinderen behandeld tegen uitdroging en ondervoeding.
- Voor € 25,00 krijgen 25 kinderen een inenting en medicijnen tegen ziektes als gele koorts, malaria en tuberculose.

Volgens de hulporganisatie Memisa helpt u met uw bijdrage de bevolking van dit land een levensvatbaar zorgsysteem op te bouwen.

figuur 2

1p **36** Uit tekst 11 blijkt hoe belangrijk voldoende geld voor medische zorg is. Figuur 2 laat dat ook zien.

In figuur 2 moeten op de stippelijntjes bij de verschillende nummers de onderstaande stukjes tekst worden ingevuld:

- geen inkomen
- te zwak om te werken
- ziek worden.

Wat is het juiste antwoord?

	2	3	4
A	geen inkomen	ziek worden	te zwak om te werken
B	geen inkomen	te zwak om te werken	ziek worden
C	ziek worden	te zwak om te werken	geen inkomen
D	ziek worden	geen inkomen	te zwak om te werken

foto's 4 en 5

Het verschil in medische behandeling over de wereld is groot

foto 4

**Een ziekenhuis in de
Democratische Republiek Kongo**

foto 5

Een ziekenhuis in Nederland

- 1p **37** Op de foto's 4 en 5 is sprake van specialistische zorg in een ziekenhuis aan kinderen in de Democratische Republiek Kongo en Nederland.
Hoe wordt deze vorm van zorg genoemd?
A preventieve zorg
B eerstelijnszorg
C tweedelijnszorg
- 1p **38** Op foto 4 is sprake van een ondervoed kind.
Honger is een algemeen verschijnsel in de Democratische Republiek Kongo.
Al heeft men voldoende voedsel, dan nog is er sprake van ondervoeding omdat het voedsel te weinig voedingsstoffen bevat.
→ Hoe noemen we deze laatste vorm van ondervoeding of honger?
- 1p **39** Een vergelijking tussen foto 4 en foto 5 maakt duidelijk dat we in Nederland veel meer geld hebben voor medische zorg.
Met geld uit de rijke landen zouden de Kongolezen ook een levensvatbaar zorgsysteem op kunnen bouwen.
Martijn en Fiona krijgen hierover een discussie.
Martijn zegt dat het geld het beste geïnvesteerd kan worden in de bouw van een specialistisch ziekenhuis in de steden.
Fiona zegt dat het geld het beste geïnvesteerd kan worden in lokale ziekenhuizen op het platteland.
→ Met wie ben jij het eens?
Kies eerst voor Martijn of Fiona en geef vervolgens een argument voor je keuze.

tabel 5
Mate van ontwikkeling van landen, 2001

Ranglijst		Levensverwachting bij geboorte	Aantal kinderen per vrouw	Bevolking tot 15 jaar (% totaal)	Bevolking 65+ (% totaal)	Aantal artsen per 100.000 mensen	Uitgaven aan gezondheidszorg (dollars per hoofd)	Zuigelingensterfte per 1000 geb. (gegevens uit 2000)
1	Noorwegen		1,8	19,8	15,3	413	2.769	4
2	IJsland		2,0	23,2	11,9	326	2.642	4
3	Zweden		1,6	18,1	17,4	311	2.108	3
4	Australië		1,7	20,3	12,4	260	2.213	5
5	Nederland		1,7	18,4	13,7	251	2.216	4
6	België		1,7	17,3	17,2	395	2.306	5
7	VS		2,1	21,7	12,3	276	4.499	7
8	Canada		1,5	18,7	12,7	186	2.534	5
9	Japan		1,3	14,5	17,7	197	2.009	4
10	Zwitserland		1,4	16,5	16,2	336	3.161	5
166	Guinee-Bissau	45,0	7,1	46,9	3,1	17,0	12	131
167	Dem. Rep. Kongo	40,6	6,7	46,8	2,6	7,0	onbekend	102
168	Centr. Afrikaanse Rep.	40,4	4,9	43,1	4,0	4,0	31	107
169	Ethiopië	45,7	6,1	45,8	2,9	3,0	14	101
170	Mozambique	39,2	5,6	44,0	3,2	6,0	30	140
171	Burundi	40,4	6,8	47,5	2,9	1,0	16	72
172	Mali	48,4	7,0	49,2	2,4	5,0	32	123
173	Burkina Faso	45,8	6,7	48,9	2,7	3,0	37	109
174	Niger	45,6	8,0	49,9	2,0	4,0	22	125
175	Sierra Leone	34,5	6,5	44,0	2,9	9,0	24	147

- 1p **40** In tabel 5 staat een aantal kenmerken dat iets zegt over de mate van ontwikkeling in dat land. Zo is er in de onderste tien landen uit de tabel sprake van een lage levensverwachting. Bij de bovenste tien landen zijn de getallen van de levensverwachting echter weggelaten. Welk getal voor de levensverwachting zal er waarschijnlijk bij de meeste top-tien landen hebben gestaan?
- A** een getal tussen 50 en 60
B een getal tussen 60 en 70
C een getal tussen 70 en 80
D een getal tussen 80 en 90

- 1p **41** Joan is vooral geïnteresseerd in de verschillen tussen rijke landen en arme landen. In tabel 5 zijn deze twee groepen duidelijk te herkennen: de bovenste tien landen zijn rijke landen, de onderste tien zijn arme landen. Joan vergelijkt deze twee groepen landen met elkaar. Naar aanleiding hiervan noteert zij de volgende conclusies in haar werkstuk.
- 1 In het algemeen kun je zeggen dat hoe lager het aantal kinderen per vrouw in een land is, hoe lager de uitgaven aan de gezondheidszorg zijn.
 - 2 In het algemeen kun je zeggen dat hoe lager de uitgaven aan gezondheidszorg in een land zijn, hoe hoger de zuigelingensterfte is.
 - 3 In landen met een lage levensverwachting zul je in het algemeen een leeftijdsgrafiek in de vorm van een piramide zien.
- Welke conclusies zijn juist?
- A** conclusies 1 en 2
 - B** conclusies 1 en 3
 - C** conclusies 2 en 3
 - D** conclusies 1, 2 en 3

figuur 3
Hoge bloeddruk? Meet regelmatig !

Ongeveer één miljoen Nederlanders heeft een verhoogde bloeddruk. Vaak merken zij daar weinig van. Toch is opletten geboden.

- 1p 42 Naar aanleiding van bovenstaande tekst ontstaat er een discussie in de klas. Carline zegt: "Hoge bloeddruk is duidelijk een welvaartsziekte." Janine zegt: "Hoge bloeddruk is duidelijk een armoedeziekte." Nicoline zegt: "Dit is een duidelijk voorbeeld van preventieve zorg." Huub zegt: "Dit is een duidelijk voorbeeld van tweedelijnszorg." Welke twee leerlingen hebben gelijk?
- A Carline en Janine
 - B Janine en Huub
 - C Janine en Nicoline
 - D Carline en Huub
 - E Carline en Nicoline
 - F Nicoline en Huub

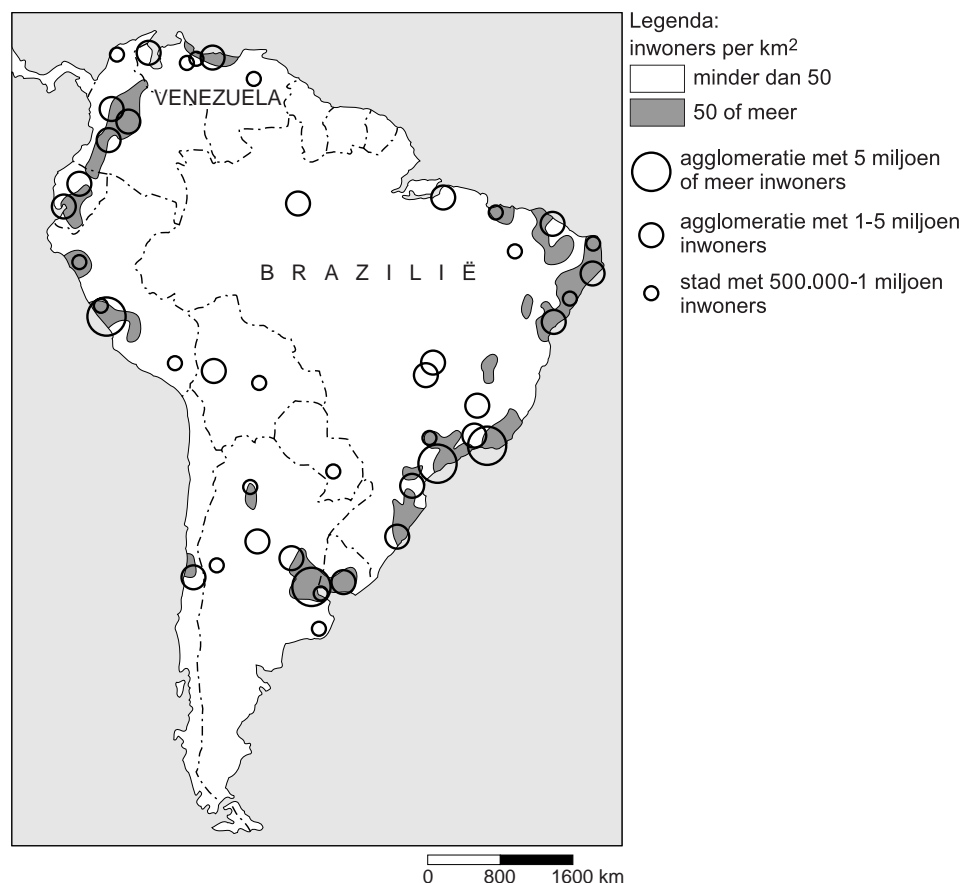
tabel 6

Enkele gegevens van Argentinië en Bolivia

kenmerken	Argentinië	Bolivia
1 Bevolkingsdichtheid (inwoners per km ² in 2000)	14	8
2 Aantal inwoners x 1000 (in 2000)	38.741	8.586
3 Eiwitconsumptie (gram / inwoners per dag in 1997)	105	59
4 Geboorte-overschot in 2000	10	18
5 Sterftecijfer per 1000 inwoners in 2000	8	8
6 BNP (koopkracht in euro per inwoners) in 1998	12.407	2.531

- 1p **43** Meneer Brouwer bespreekt in de klas tabel 6, waarin twee Zuid-Amerikaanse landen met elkaar vergeleken worden. Hij zegt: "Als je een atlaskaart bekijkt die gaat over de levensverwachting bij de geboorte, dan blijken er grote verschillen te bestaan tussen de verschillende Zuid-Amerikaanse landen." Aan de leerlingen stelt hij de volgende vraag: "In welk land: Argentinië of Bolivia zal de levensverwachting hoger zijn?" Otto zegt: "Argentinië" en Gon zegt: "Bolivia." Meneer Brouwer zegt: "Otto heeft gelijk." → Geef met behulp van tabel 6 twee argumenten die Otto kan gebruiken bij het beantwoorden van de vraag van meneer Brouwer.

kaart 8

Zuid-Amerika

- 1p **44** Venezuela en Brazilië liggen in Zuid-Amerika. Beide landen hebben ongeveer een even hoog BNP per inwoner.
Toch zal de organisatie van de gezondheidszorg in Brazilië naar alle waarschijnlijkheid een groter probleem zijn dan in Venezuela.
→ Geef hiervoor een argument met behulp van kaart 8.

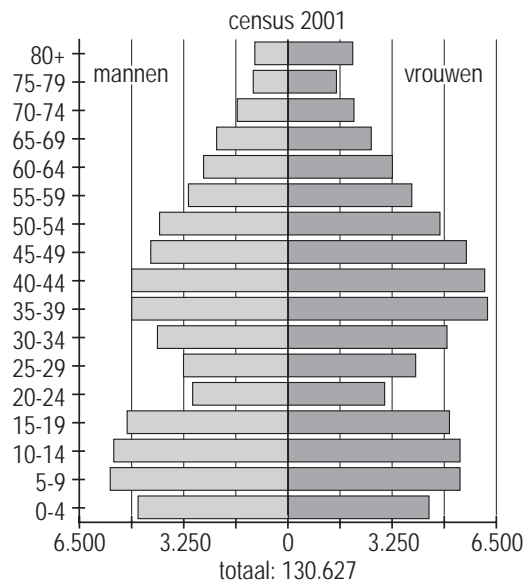
tekst 12

Zorg laat te wensen over voor ouderen op Curaçao

De ouderenzorg op Curaçao, het grootste eiland van de Nederlandse Antillen, is problematisch, zo blijkt uit onderzoek. Oorzaken zijn onder meer de leeftijdsopbouw en de bevolkingssamenstelling (zie diagram 4).

diagram 4

Leeftijdsopbouw Curaçao, 2001

ligging Curaçao

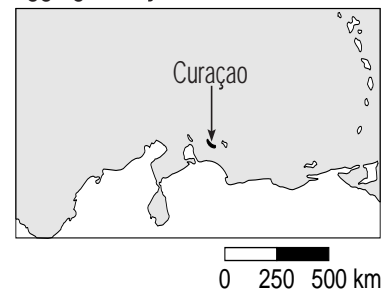

diagram 5

Berekening 60-plussers van Curaçao in 2001

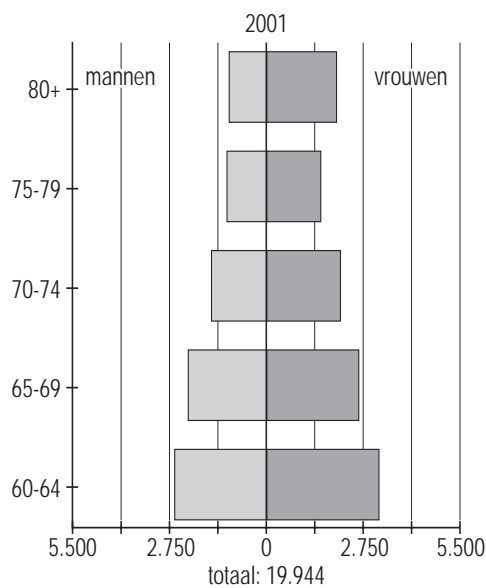
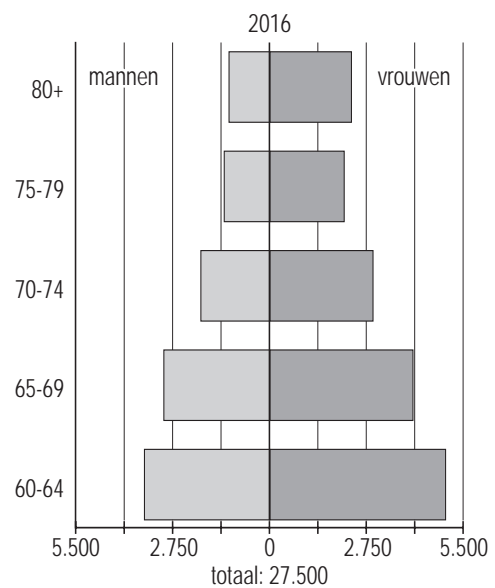

diagram 6

Prognose 60-plussers van Curaçao in 2016

- 1p **45** Leg met behulp van de diagrammen hiernaast uit wat het probleem is in de ouderenzorg op Curaçao.
- 1p **46** Op Curaçao zijn naast de bevolkingssamenstelling nog andere redenen waarom de ouderenzorg op Curaçao problematisch is. Uit onderzoek blijkt ook dat de ouderenzorg slecht geregeld is en dat er een gering aantal verzorgingstehuizen is. Daarbij speelt de Antilliaanse traditie een belangrijke rol.
→ Leg uit hoe de Antilliaanse traditie een belangrijke rol speelt als je kijkt naar het geringe aantal verzorgingstehuizen.
- 2p **47** De leerlingen van een vierde klas VMBO vergelijken de diagrammen 4, 5 en 6. Ze doen de volgende uitspraken.
- 1 Anders dan in Nederland neemt op Curaçao de vergrijzing af.
 - 2 Evenals in Nederland neemt op Curaçao de gemiddelde levensverwachting af.
 - 3 Evenals in Nederland neemt op Curaçao het aantal 60-plussers toe.
- Neem de cijfers 1, 2 en 3 over op het antwoordblad en zet erachter of deze uitspraak juist is of onjuist.